

عبور بازار موبایل از تحریم نیازمند سیاست گذاری تازه

تلاطم نرخ ارز که اوج آن در نیمه اول سال ۹۷ روی داد، اثر افزایشی قابل توجهی در بازار تلفن همراه به وجود آورده که همگان از ابعاد آن مطلع هستند. این افزایش قیمت، خرید گوشی جدید را برای بسیاری از اقشار، سخت کرده و بازار نیز با کاهش تقاضا، در رکود به سر می برد. در این وضعیت کاهش نرخ ارز در بازار آزاد می تواند اثر کاهشی بر بازار اقلام وارداتی مثل تلفن همراه داشته باشد، اما مشکل اینجاست که با وجود کاهش نرخ ارز نیز انتظارات تورمی در این بازار فروکش نکرده و چشم اندازی که از سخت تر شدن تحریم ها وجود دارد موجب می شود حتی در مقاطعی که قیمت ارز کاهشی می شود، بازار در برابر کاهش قیمت مقاومت کند. با این شرایط به نظر می رسد تعادل بخشیدن به عرضه و تقاضای گوشی تلفن همراه در دوران تحریم، نیازمند سیاست گذاری تازه است. سیاست هایی که تا این مقطع در بازار اجرا شد چنین کوتاه مدت داشت و با برنامه های کوتاه مدت نمی توان به تعادل بخشی بازاری که به شدت تحت تاثیر نوسان های ارزی قرار دارد، امیدوار بود. اصلی ترین مولفه ای که به آرامش در بازار گوشی تلفن همراه کمک می کند، ایجاد ثبات در سیاست های کلان ارزی است.

نقش بانک مرکزی در تدوین و اجرای این سیاست ها در کنار شورای اقتصاد بسیار حائز اهمیت است، چرا که اگر بانک مرکزی بتواند با اجرای سیاست های منطقی و درست، آرامش را در بازار ارز حاکم کند، قطعا اثر خود را در بازار اقلام وارداتی الکترونیک نشان خواهد داد. خوشبختانه سیاست هایی که طی دوماه اخیر توسط بانک مرکزی در بازار اجرا شده این امیدواری را ایجاد کرده که بازار ارز شاهد تلاطم های شدیدی که پیش از این شاهد آن بودیم، نباشد. نکته مهم دیگر نیاز کشور به سیاست گذاری جدید در حوزه واردات گوشی موبایل است.

شاید در کوتاه مدت بتوان گوشی موبایل را از زمره کالاهای ضروری خارج کرد، اما واقعیت این است که بازار موبایل -این ابزار بسیار کارآمد ارتباطی- را نمی توان برای بلندمدت با رویکرد کالای لوکس یا حتی کالای نه چندان ضروری مدیریت کرد. وقتی گوشی موبایل یک مدیر دولتی یا بخش خصوصی، یک استاد دانشگاه، یک تاجر یا حتی کسبه جزء دچار مشکل باشد، بر عملکرد وی تاثیر اساسی می گذارد. کمبودهای ایجاد شده در این بازار در بلندمدت می تواند مشکلات فراوانی در بخش های مختلف اقتصادی، اجتماعی، حوزه سلامت و به طور کلی در تمام حوزه ها ایجاد کند.

اگر رویکرد متولیان و سیاست گذاران کلان کشور به این کالا تغییر کند، با برنامه ریزی صحیح می توان عرضه و تقاضا را در این بازار به نقطه تعادل رساند و به دلیل رقابت و شفافیتی که در واحدهای صنفی این بازار وجود دارد، همچنین با عنایت به طرح هایی مثل رجیستری که به شفافیت هرچه بیشتر بازار انجامیده، اجرایی کردن سیاست های تازه با کمترین تاخیر و دست انداز ممکن و میسر است.

رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم صوتی، تصویری و تلفن همراه

۱۳ درصد از چک های مبادله شده در مهرماه برگشت خورده

گزارش بانک مرکزی نشان می دهد، در مهرماه امسال ۱/۲ میلیون فقره چک به ارزش ۱۴/۸ هزار میلیارد تومان (که ۱۳ درصد از کل چک های مبادله شده را تشکیل می دهد) برگشت خورده است. به گزارش ایرنا، در مهرماه امسال، در کل کشور ۸۷ درصد از کل تعداد چک های مبادله ای و ۸۴/۲ درصد از کل مبلغ چک های مبادله ای وصول شده است اما در مقابل حدود ۱/۲ میلیون فقره چک به ارزشی بیش از ۱۴/۸ هزار میلیارد تومان در کشور برگشت داده شده است که نسبت به ماه پیش از نظر تعداد و مبلغ به ترتیب ۱۴/۳ و پنج درصد کاهش نشان می دهد. براساس این گزارش، دلیل وصول نشدن ۹۴/۳ درصد از چک های برگشتی، کسری با فقدان موجودی بوده است.

۰۸ | کتینه نو

خرید برخی از وسایل الکترونیکی که ابزار کار بسیاری از کسب وکارها هستند بسیار سخت شده است

موبایل و لپ تاپ، گرفتار گرانی

گرانی موبایل باعث شده مردم کمتر به خرید موبایل روی آورند و همین رکود سنگینی را در بازار ایجاد کرده که اگر به همین شکل فعلی تداوم پیدا کند به شدت به ضرر عرضه کنندگان است.

■ فروش لپ تاپ از نصف کمتر شده است

یکی از فعالان بازار لپ تاپ ولی عصر نیز با اشاره به وضعیت ناسامان حاکم در این بازار، به «آتی‌نو» گفت: «فروش این کالا در بازار به شدت کاهش پیدا کرده و نسبت به سال گذشته به کمتر از نصف رسیده است. با آغاز پاییز رکود بازار لپ تاپ عمیق تر شده و در ماه های اخیر روزهایی بوده که هیچ یک از کسبه پاساژ حتی یک لپ تاپ نفروخته اند! این وضع با اجاره سنگینی که مغازه ها در این بازار دارد منجر به مذاکره فعالان بازار با مالکان مغازه ها برای کاهش اجاره ها شده، ولی موجران زیر بار کاهش اجاره نمی روند و اگر وضعیت به همین روال پیش برود، بعد از عید نوروز امسال بسیاری از مغازه های بازار لپ تاپ که مستاجر هستند، تعطیل خواهند شد.»

■ سردرگمی در قیمت گذاری لپ تاپ

امید شکری در ادامه به ثبت سفارش های فراوانی که برای لپ تاپ توسط شرکت های مجاز واردات انجام شده، اشاره می کند و می افزاید: «این ثبت سفارش ها باید لپ تاپ را بعرض نیمایی وارد کنند، ولی لپ تاپ کالایی نیست که مردم بتوانند برای آن، قیمت دوبرابر سال قبل را پرداخت کنند و مسئولان باید برای واردات این کالا ارز با قیمت پایین تر تخصیص دهند. یک راه دیگر هم آن است که دولت خودش لپ تاپ وارد کند و بخشی از نیاز بازار به لپ تاپ را -مثلا برای دانشجویان و دانش آموزان- به صورت حمایتی و با قیمت دولتی -به قیمت ارز ۴۲۰۰ تومانی- پوشش دهد که این کار هم ساده نیست و سازوکارهای خاصی می طلبد.» وی در پایان می گوید: «روزهای اخیر قیمت ارز به کانال ۱۱ هزار تومان رفت و فروشندگان لپ تاپ با سوال های مکرر خریداران که چرا قیمت لپ تاپ را به تناسب قیمت دلار پایین نمی آورند، مواجه شدند. یعنی خریدار از بازار انتظاراتی دارد که با این نوسانات قابل تحقق نیست و این موضوع، هم فروشنده را در قیمت گذاری کالایش سردرگم می کند، هم خریدار را نسبت به قیمتی که فروشنده اعلام می کند، بدبین و بی اعتماد می کند.»

از کالاهای که تحت تاثیر کاهش ارز، ارزان شده، کاهش خواهد یافت. منظور از نظارت هم این نیست که در بازار موبایل مامور انتظامی مستقر شود یا هر نوع ماموری از سازمان تعزیرات یا سازمان های نظارتی دیگر در بازار، خودی نشان بدهند، چون این قبیل بگیروبندها که به بهانه مبارزه با قاچاق انجام می شود بنا به تجربه، نتیجه عکس داده است. منظور از نظارت این است که موبایل های عرضه شده در بعضی مغازه های بازار به صورت موردی و تصادفی از نظر قیمت و قاچاق بودن یا نبودن بررسی شوند. نکته مهم در بازار موبایل این است که خود فروشندگان هم می دانند بالا بودن قیمت گوشی در نهایت به کاهش تقاضا، همچنین کاهش میزان فروش آن ها منتهی می شود و به هیچ وجه از گرانی موبایل راضی نیستند.»

■ محدودیت هایی که واردکنندگان دارند

وی در ادامه با اشاره به کمبود گوشی در بازار و حجم تقاضایی که برای این کالا وجود دارد، می گوید: «به رغم گذشت چندین دهه از فناوری ساخت و تولید گوشی موبایل، این فناوری به کشور نیامده و نیاز مردم به این کالای مصرفی از طریق واردات تامین می شود. تلاش های انجام شده در دولت های پیشین برای تولید موبایل در داخل کشور به دلیل مسیر اشتباهی که داشت، به نتیجه لازم نرسید و اکنون می دانیم که افزایش تعرفه به بهانه حمایت از تولید موبایل در داخل کشور نتیجه ای نخواهد داشت.» بنابراین لازم است، در شرایط کنونی با توجه به ضرورت واردات این کالا و تقاضایی که وجود دارد، واردات مطابق با نیاز و مصرف داخلی باشد. اما هم تحریم و هم محدودیت های دیگری که بر سر راه واردات موبایل قرار گرفته است، بازار را دچار مشکل کرده و طبیعی است زمانی که عرضه کمتر از تقاضا باشد، قیمت ها بالا می رود و برخی از عرضه کنندگان نیز برای سود بیشتر و بالا بردن قیمت ها از عرضه خودداری می کنند. البته توقف هایی که در عرضه ایجاد می شود به صورت موقی است و هیچ فروشنده ای گوشی را به مدت طولانی احتکار نمی کند، بنابراین درصد زیادی از افزایش قیمت گوشی جدا از بالا بودن نرخ ارز، به دلیل کاهش میزان واردات گوشی است. ممنوعیت هایی که دولت برای واردات برخی از گوشی ها قرار داده، همچنین بخش نامه های ضدتوقیفض که سرعت واردات را کند کرده، بر این وضعیت دامن زده است. به همین دلیل است که بازار هنوز موبایل مورد نیاز را در یافت نکرده و واردات انجام شده نیز به اندازه نیست. برخی از کران فروشان نیز به افزایش قیمت ها کمک می کنند که البته در نهایت دود این کار به چشم خودشان خواهد رفت، چرا که بعد از آن باید به دنبال مشتری برای این محصول باشند. از آنجایی که بسیاری از مردم قدرت خرید موبایل، آن هم با قیمت های کنونی را ندارند، بخشی از تقاضا از بازار دور شده و مردم جز در مواقعی که به شدت به این کالا نیاز دارند، به خرید آن اقدام نمی کنند. به خصوص در مورد گوشی هایی که قیمت بالاتری دارند، این مسئله مشهودتر است.»

■ ارز ناکافی برای واردات موبایل

یک فعال در حوزه واردات موبایل نیز در این رابطه می گوید: «بعد از آنکه تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردکنندگان موبایل متوقف شد، قیمت ها نیز با افزایش نرخ ارز بالاتر رفت. متأسفانه برخی سودجویی ها باعث شد خشک و تر با هم بسوزند و تاوان سودجویی برخی شرکت ها را همه واردکنندگان بدهند که بایستی بعد از آن ارز مورد نیاز خود را از بازار ثانویه

تامین کنند. یکی از مشکلات مهم واردکنندگان، دسترسی به ارز مورد نیاز است که متأسفانه روند عرضه آن، در بازار ثانویه به کندی صورت می گیرد و همین امر باعث می شود شرکت ها به موقع واردات نداشته باشند.» وی می افزاید: «مشکلاتی که بر سر راه واردات موبایل وجود دارد، یکی از مهم ترین عللی است که باعث تثبیت قیمت های نجومی برای موبایل شده است و هم زمان با تثبیت این قیمت ها به دلیل افت قدرت خرید مردم، بسیاری از خرید موبایل نومصرف شده و به سمت خرید موبایل های دست دوم روی آورده اند. بنابراین در حالی که بازار گوشی های نو دچار رکود سنگین شده، در برابر بازار کالای دست دوم و از جمله موبایل های دست دوم رونق گرفته است. تنها راهی که بازار موبایل را از این سردرگمی رها می کند،

سرعت بخشی به روند عرضه ارز در بازار ثانویه و پاسخ گویی به نیاز واردکنندگان است.»

■ سودجویی گران فروشان موبایل

وی در ادامه با اشاره به فعالیت برخی از سودجویان به دلیل نبود نظارت های کافی در تزریق موبایل به بازار، می گوید: «متأسفانه در شرایطی که بازار از کمبود موبایل رنج می برد و عرضه به خوبی صورت نمی گیرد برخی از افراد نیز در افزایش قیمت ها خودسرانه عمل کرده و سودجویی های آن ها مانع از کاهش قیمت ها می شود. قیمت هایی که آن ها برای موبایل تعیین می کنند گاها فاصله زیادی با میزان هزینه ای دارد که آن ها برای واردات موبایل، پرداخته اند. برای مثال، هرچند آن ها ارز مورد نیاز را از بازار ثانویه تامین می کنند، اما مبنای محاسبه دلار از نظر آن ها دلار بازار آزاد است. همین اتفاق زمانی که ارز واردات گوشی ۴۲۰۰ تومان بود، از سوی شرکت ها رخ داد و آن ها در حالی که موبایل را با ارز دولتی وارد می کردند، اما با ارز بازار آزاد می فروختند. بخش نامه های متعدد دولت و آشفته گی در سیاست های وارداتی هم البته فرصت را به این سودجویان داد که در حال حاضر ردپای آن ها در گرانی گوشی پیداست. تا زمانی که مسئولان این حوزه و از جمله وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات به وعده های خود در خصوص کاهش قیمت گوشی و تزریق موبایل به بازار، عمل نکند، قیمت ها پایین نمی آید. به این معنی که چندی پیش وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات وعده داده بود که با تعیین تکلیف ۷۰۰ هزار دستگاه گوشی ضبط شده در دستگاه قضایی و تزریق آن به بازار، قیمت موبایل ۲۰ درصد کاهش پیدا می کند، اما این وعده هنوز محقق نشده است.»

دوشنبه ۵ آذر ۱۳۹۷ ● شماره صد و هفتادونه

A T I Y E H N O